

Ministerie van Economische Zaken

Factor ICT

Beleidsmagazine over slim gebruik van ICT
jaargang 12 | nummer 003 | augustus 2010

Digitaal voortraject versnelt bouwproces
WCIT zet Nederland in de spotlights
Nieuwe impuls voor e-Facturieren
Nederland vijfde in e-readiness monitor

Groot succes | 06

Directeur Sylvia Roelofs van ICT-Office blikt terug op een succesvol WCIT2010.

Vishub | 08

Softwareapplicatie helpt regeldruk in de visserij verminderen.

Voorbereidingsmodule | 10

Bouwvergunningen worden sneller verleend dankzij de voorbereidingsmodule.

TikTegel | 16

Broos van Erp Prijs 2010 voor innovator Serious Toys.

Inhoudsopgave

04 | Vijfde plaats

In het rapport *Digital Economy Rankings 2010* staat Nederland er goed op. "Maar investeren blijft nodig om bij die wereldtop te blijven", waarschuwt Frans Bentlage van IBM.

06 | Groot succes

Even was Nederland het stralende middelpunt van de wereld van informatie- en communicatietechnologie. Maar hoe nu verder? Directeur Sylvia Roelofs van ICT-Office over mondiale, Europese en Nederlandse ambities na het zeer geslaagde WCIT 2010.

08 | Vishub

Deze softwareapplicatie kan de regeldruk voor vissers jaarlijks met 4,1 miljoen euro verminderen. Ook overheden kunnen 1,1 miljoen in eigen zak houden, becijfert Slim geregeld, goed verbonden (SGGV).

10 | Voorbereidingsmodule

Goed nieuws voor architecten, aannemers, gemeenten en provincies. Dankzij deze module kunnen bouwvergunningen sneller worden verleend en gaan bouwtrajecten eerder van start.

12 | e-Factureren

Ambassadeur Marco Pastors: "Die tien procent gaan we in 2011 halen."

14 | eHerkenning

Het gaat om ingewikkelde processen, maar er zit schot in. De eerste proefimplementatie bij *launching customer* Agenschap NL is een feit.

16 | TikTegel

Serious Toys, innovator met 'zachte factor' wint Broos van Erp Prijs 2010.

18 | Kort nieuws

Colofon

Factor ICT informeert over nieuwe ontwikkelingen en oplossingen op het gebied van breedbandige en/of innovatieve ICT-toepassingen en diensten met een grote maatschappelijke relevantie. Vijf keer per jaar belicht het magazine aan de hand van interviews en artikelen een specifiek thema. Factor ICT is een uitgave van het Directoraat-Generaal Energie, Telecom en Markten van het ministerie van Economische Zaken.

Factor ICT wil een podium bieden voor verschillende perspectieven en standpunten ten aanzien van vraagstukken rond de behandelde thema's. Mening en uitspraken zijn dan ook altijd voor rekening van de mensen die in het magazine aan het woord komen; ze staan los van de standpunten die het ministerie van Economische Zaken inneemt.

Redactie

Menno Spijkerman (EZ),
Robin Ouwkerk (Stop! Ander woord)
en Eric Went (Went Werkt)

Eindredactie

Joke van Buuren (EZ)

Fotografie

Serious Toys

Cartoon

Willem Küller

Vormgeving

Vijfkeerblauw, grafische dienstverlening
Ministerie van Economische Zaken

Abonnement (gratis)/Redactieadres

Redactie Factor ICT
Postbus 20101
2500 EC Den Haag
E-mail: factorict@minez.nl
Internet: www.factorict.ez.nl

Frans Bentlage (IBM) wil meer investeringen in ICT-infrastructuur

‘We moeten in de kopgroep blijven’

In het rapport *Digital Economy Rankings 2010* staat Nederland op de vijfde plaats.

“We horen bij de wereldtop waar het gaat om digitale mogelijkheden en vaardigheden. Maar investeren blijft nodig om bij die wereldtop te blijven”, stelt Frans Bentlage van IBM.

Sinds 2000 publiceren IBM en The Economist jaarlijks de e-readiness monitor, een ranglijst waarin landen worden beoordeeld op onder meer hun ICT-beleid, op het toepassen van ict-mogelijkheden, de kwaliteit en betaalbaarheid van het netwerk, op het gebruik van internet door overheid, bedrijven en burgers en op computervaardigheden. En stevast staat Nederland in de top tien van die lijst. Altijd samen met Denemarken, Zweden en Finland. Zo ook in 2010. “Een geweldige prestatie”, noemt managing partner Frans Bentlage van IBM dat. Maar aan de top komen is één ding, aan de top blijven is veel moeilijker, stelt hij. “Elk jaar passen we de wegen en metingen aan. De lat komt steeds hoger te liggen. Dus landen moeten blijven investeren om aan de top te blijven. De overall-score van Nederland is heel goed. Maar dat neemt

niet weg dat er altijd zaken die nog beter kunnen.” Maar daarover later.

Remmende voorsprong

De onderzoekers constateren dat alle zeventig landen in de ranking een bepaald niveau van e-readiness hebben bereikt. Burgers en bedrijven kunnen toegang hebben tot internet. De prijs en de kwaliteit verschillen van land tot land, maar het kan wel. Bentlage vindt dát het meest opvallende aan de nieuwe ranglijst: “Het gaat er niet meer om of je het hebt of niet. Het gaat nu om de vraag hoe een land de infrastructuur en ICT-mogelijkheden heden gebruikt en hoe geavanceerd die infrastructuur is. Maar ook om in welke mate ICT wordt ingezet om te innoveren. De concurrentie gaat zich op een ander niveau afspelen. Voor overheden wordt het daarmee heel belangrijk om de rol tussen ICT en economische ontwikkeling hoog op de politieke agenda te zetten.”

Ook opvallend volgens Bentlage: het verschil tussen de top en de achterblijvers is kleiner geworden. Volgens Bentlage is dat in belangrijke mate toe te schrijven aan de relatief lage waardering voor het (breedband)netwerk in Noordwest Europa. Dat ligt er al een tijdje en voldoet nog aan de eisen van deze tijd. Maar de kwaliteit van het netwerk in landen als Taiwan, Zuid-Korea en Japan, die flink hebben geïnvesteerd in een nieuw netwerk, wordt als hoger beoordeeld. “Nederland heeft op het gebied van infrastructuur te maken met de wet van de remmende voorsprong”, stelt Bentlage dan ook.

Er is ruimte voor verbetering van de Nederlandse ICT-score, vindt Bentlage. De wil van de samenleving – bedrijfsleven, particulieren en overheden – om gebruik te maken van de mogelijkheden om digitaal te werken en diensten digitaal aan te bieden en af te nemen is weliswaar hoog. Ook is de connectiviteit van Nederland – zowel breedband als mobiel – groot én betaalbaar. Maar minder goed scoort Nederland op het gebied van overheidsbeleid en visie. Bentlage: “We zakken van plaats 13 naar 16. Waar de overheid diensten online aanbiedt, is het gebruik hoog. Maar het aanbod van die diensten is nog relatief beperkt als je dat vergelijkt met andere landen. Je ziet wel voortgang binnen Nederland, maar andere landen gaan sneller.”

Voortgang versnellen

Ook in de uitgaven aan ICT scoort Nederland (lees: de Nederlandse overheid) vrij laag met een rapportcijfer 5. Er moet dus meer geld naar ICT-gerelateerde projecten. De initiatieven liggen er, het is vooral een kwestie van kiezen, stelt Bentlage. “Een voorbeeld is het mobiliteitsdossier. Het reguleren van files met ‘anders betalen voor mobiliteit’ heeft een heel grote ICT-component. Bijvoorbeeld door auto’s uit te rusten met ICT en dan via satellieten te meten hoeveel ze rijden, om hen vervolgens per kilometer te laten betalen. Die inkomsten zouden dan in de plaats kunnen komen voor de wegenbelasting. Dat is een transformatie die niet eerder is vertoond in de wereld. Andere landen kijken met zeer veel

verwachtingen naar Nederland. Jammer dat dat nu stil ligt.” Maar je kunt ook denken aan smart watermanagement. Bentlage: “Nu meten we de belasting van dijken door een dijkwachter er overheen te laten lopen. Maar als je sensoren in die dijk stopt, kun je op afstand controleren wat de kwaliteit van de dijk is. Natuurlijk is dat een investering in ICT, maar je bespaart op termijn geweldig veel. Niet alleen op het salaris van die dijkwachter, maar vooral omdat je het onderhoud heel selectief, goed getimed kunt plannen. Ook op het gebied van energie liggen er prachtige plannen.” Dat minister Van der Hoeven vijftig miljoen euro beschikbaar heeft gesteld voor ICT-gerelateerde innovatie noemt Bentlage een heel goede stap. “Met dat soort budgetten kun je voortgang versnellen.”

Meer investeringen

Terug naar de ranking. Die suggereert ook een ranglijst te zijn voor het vestigingsklimaat. En in de Lissabon-agenda hebben

de EU-landen afgesproken om daarin samen op te trekken. Hoe staat het met verschillen tussen de continenten?

Bentlage: “Europa scoort het hoogst van de continenten. Maar binnen de EU is er een duidelijke kopgroep. Overigens denk ik niet dat multinationale ondernemingen echt gebonden zijn aan wat continenten doen, zelfs niet aan wat landen doen. Ze zorgen zelf voor faciliteiten. En waar ze niet kunnen werken omdat de internetsnelheid te laag is, of er te veel bedreigingen zijn op gebied van kwaliteit van het netwerk of de veiligheid, daar gaan ze zich niet vestigen.”

Als je vindt dat Europa mee moet in de digitale slag, dan moet er ook binnen de EU worden geïnvesteerd, stelt Bentlage. De zeven speerpunten (waaronder één digitale interne markt, meer investeringen in ICT-onderzoek en ontwikkeling, en veel sneller internet) uit de Digitale Agenda van Europees Commissaris Kroes zijn daarvoor een goed aanknopingspunt, vindt hij. Ze liggen ook dicht tegen de criteria die IBM en de Economist hanteren voor de digitale ranking.

“Vraag je mij vervolgens of we gas moeten geven in Nederland of in Europa, dan klinkt het antwoord flauw: allebei”, aldus Bentlage. “Als Nederland een kennisland wil zijn, moeten we in die kopgroep blijven zitten. Dat vergt onder meer investeringen in de infrastructuur. En het is de vraag waar die verantwoordelijkheid ligt: bij overheden of bij bedrijven. Tegelijkertijd moet de rest van Europa niet achterblijven. We zitten in een fase waarin innovatie drijft op ICT. Overal is informatie beschikbaar en die kun je met elkaar verbinden. Die informatie analyseren kan dieper en uitgebreider dan ooit tevoren. Dáár moet je innovatie aan koppelen.”

En moeten we bang zijn voor opkomende landen als China en India, die nu in de onderste regionen van de ranking staan? Bentlage: “In Europa hebben we het relatieve voordeel dat wij er eerder waren, eerder hebben geïnvesteerd en aan bijna alle criteria voldoen. Maar China en India komen er niet onderuit dat snel in te halen. Die landen zijn sterk gericht op export van diensten en producten en ze kunnen er dus niet omheen om volgens de regels van de digitale economie te opereren. Kom maar eens terug over tien jaar. Dan zien we of Nederland nog steeds in de top tien staat. Want dat is dé uitdaging.”

Digital Economy Rankings

	Score 2010	Score 2009 (met positie 2009)
1. Zweden	8.49	8.67 (2)
2. Denemarken	8.41	8.87 (1)
3. Verenigde Staten	8.41	8.60 (5)
4. Finland	8.36	8.30 (10)
5. Nederland	8.36	8.64 (3)
6. Noorwegen	8.24	8.62 (4)
7. Hongkong	8.22	8.33 (8)
8. Singapore	8.22	8.35 (7)
9. Australië	8.21	8.45 (6)
10. Nieuw-Zeeland	8.07	8.21 (11)

Criteria waarop landen zijn getoetst zijn Connectivity, Business environment, Social en cultural environment, Legal environment, Government policy and vision en Consumer and business adoption.

Bron: Economist Intelligence Unit

Groot succes

WCIT zet Nederland in de spotlights

Het World Congress on Information Technology (WCIT 2010) was een succes. Even was Nederland het stralende middelpunt van de wereld van informatie- en communicatietechnologie. Maar hoe nu verder? Directeur Sylvia Roelofs van gastheer ICT~Office over mondiale, Europese en Nederlandse ambities.

De cijfers

“Op het WCIT waren er tijdens de drie congresdagen ruim vierduizend unieke afgevaardigden uit 95 landen. Er waren delegaties met ministers uit Canada, India, Spanje, Nigeria, Maleisië en Turkije. Meer dan dertig landen hadden minimaal tien afgevaardigden. Verdeeld over tien tracks hadden we driehonderd topsprekers uit alle delen van de wereld. Ook op het gebied van communicatie was het een succes. Er waren meer dan 10.000 tweets. De pers is wereldwijd gehaald. Op het live-kanaal van WCIT waren 500.000 hits op de eerste dag en 1,5 miljoen hits totaal. Al met al een evenement dat Nederland in de spotlights heeft gezet.”

Vooraf

“In 2006 hebben we onze ambities vastgesteld. We richtten ons op 2.500 unieke bezoekers uit zestig landen. In 2008 hebben we nog een moment gehad dat we ons afvroegen of we het hele congres wel konden laten doorgaan. De crisis sloeg zo hard toe. Maar de participerende partijen, waaronder het ministerie van Economische Zaken, de gemeente Amsterdam en het bestuur van de Stichting WCIT met daarin grote IT-bedrijven, vonden dat het door moest gaan. Achteraf heeft dat heel goed uitgepakt.

Vooraf vroegen we ons af: kunnen we dit? Maar wij zijn geen Calimero. We hebben er constant op gelet dat we ons zouden etaleren op een manier die bij ons past en dat is de samenwerking met andere partijen, zoals gebruikers. Hoe krachtiger je ambitie, hoe beter je partijen naar die ambitie toe weet te duwen.

Wij hebben onze netwerken van gebruikers ingezet om het programma neer te zetten. Het ging ons om sectoren waar ICT-toepassingen tot innovatie hebben geleid. Daarbij wilden we een ontmoetingsplaats bieden waar partijen konden zien wat de ander deed en waar allianties konden worden gesmeed. Daar zijn we goed in geslaagd, denk ik. Alleen was ons dit niet gelukt. Vooral de inzet van het ministerie van Economische Zaken heeft ervoor gezorgd dat het WCIT ook steun kreeg van de Europese Commissie en er regeringsvertegenwoordigers kwamen uit belangrijke landen en sprekers uit Brussel.”

De Declaration of Amsterdam

“De Declaration of Amsterdam is natuurlijk de bruidschat, met de daaraan gekoppelde Call for Action, van dit WCIT. Tijdens het WCIT waren er al 450 actions aangemeld en dat blijft stijgen, ook na het congres. Tijdens het WCIT congres in Montreal kunnen we partijen aanspreken op die acties. Ja, de Declaration staat op de agenda van het WCIT 2012. Die toezegging hebben we al van de WITSA, de mondiale organisatie van ICT-producenten en –dienstverleners, die het WCIT toewijst.”

Wat er beklijft in Nederland

“Het smeden van allianties, dat is wat er beklijft. Tijdens het congres kwam bijvoorbeeld drinkwaterleverancier Vitens in contact met een leverancier van watermanagementsystemen. Zij gaan samen aan de slag in Afrika. En zo zou ik talloze voorbeelden kunnen noemen. Andere landen kijken met bewondering naar onze publiek-private samenwerking. Maar nog meer bewondering hebben ze voor het precompetitieve overleg dat ICT-bedrijven met overheden hebben om maatschappelijke problemen aan te pakken. Dat kan zijn in de gezondheidszorg, maar ook in de mobiliteits- of energiesector, om een paar sectoren te noemen. Zo krijgen partijen onderling – publiek en privaat – een goed beeld wat er nodig is en wat er al mogelijk is. Met het WCIT en het voortraject daarbij hebben we bestaande netwerken verder uitgebouwd, nationaal en internationaal. Binnen die Nederlandse publiek-private samenwerking moeten we bekijken welke trajecten snel opgepakt kunnen worden.

ICT kan bijdragen aan duurzame welvaart en is een middel om onze positie als concurrerende economie overeind te houden. Daarvoor zijn in eerste instantie investeringen nodig, terwijl de overheid juist fors moet bezuinigen. Dus dat is een lastige boodschap. Maar in bijvoorbeeld de zorg zullen de kosten snel toenemen door vergrijzing. Inzet van ICT kan miljarden euro's besparingen opleveren.”

Wat er beklijft in Europa

“Het WCIT kwam voor Nederland/Amsterdam als gastheer op een uniek moment. Eurocommissaris Kroes kon hier haar digitale agenda presenteren. Om Europa concurrerend te laten zijn, zijn investeringen in infrastructuur, in veiligheid, in vrouwen, in open standaarden nodig. Van groot belang is de samenwerking met kennisinstellingen om te komen tot innovatie. Het zijn speerpunten die nauw aansluiten bij ons idee van versterking van de Europese economie. Er was een aanzienlijk aantal afgevaardigden namens toenmalige EU-voorzitter Spanje en uit Brussel. Het WCIT diende voor hen als inspiratie en als plek om te netwerken. De concrete resultaten zullen pas later te zien zijn.”

Hoe nu verder?

“Wij wilden de gebruikerskant heel nadrukkelijk naar voren laten komen op dit WCIT en het vermogen van ICT laten zien om een bijdrage te leveren aan het oplossen van maatschappelijke problemen. Dat zijn dezelfde onderwerpen die wij bij het volgende WCIT-congres in Montreal aan de orde zullen stellen. De Declaration of Amsterdam is dan de kapstok van onze bijdrage. En we zullen zien wat er met die Call for Action is gebeurd. Zelf vind ik dat we binnen Nederland moeten proberen te komen tot minimaal drie aansprekende ICT-projecten met maatschappelijke impact die opgeschaald kunnen worden en exporteerbaar zijn. Van groot belang is ook de verankering van de samenwerking tussen gebruikers enerzijds en de ICT-sector anderzijds. De overheid als grote gebruiker speelt daarbij een cruciale rol. Daarnaast zullen we met elkaar – ICT-bedrijven en gebruikers - proberen het komende kabinet enthousiast te krijgen om te investeren in ICT. De Nationale agenda voor de groei van Nederland, die ICT-Office heeft gepubliceerd, is daarbij een inspiratiebron.”

Vishub

Tijdwinst en meer efficiency dankzij Vishub

De Vishub kan de regeldruk voor vissers jaarlijks met 4,1 miljoen euro verminderen. Ook overheden kunnen dankzij deze softwareapplicatie 1,1 miljoen in eigen zak houden, berekende Slim geregeld, goed verbonden (SGGV).

Je ziet 'm nog zitten, die visserman gebogen over zijn papieren. Na een week op zee is de gevangen vis keurig gesorteerd en gewogen. En hij vult alles keurig in op zijn formulieren, met daaronder een carbonpapier voor de doorslag. Voor elke verplichting een aparte kleur. Bij aankomst in de haven gaan die formulieren in diverse brievenbussen voor verschillende instanties. Zo ging het, maar zo gaat het niet meer. Sinds januari 2010 moeten vissers van grote schepen een elektronisch logboek bijhouden. Zo komt een einde aan de grote verscheidenheid aan methodes die vissers hanteren om bij te houden waar, wat en wanneer ze hebben gevestigd. Per 1 juli 2011 moeten ook kleinere schepen zo'n logboek bijhouden. De vissers moeten hun e-loggegevens dagelijks doorsturen aan de AID. Maar ook andere overheidsinstanties verlangen informatie: de douane wil geïnformeerd worden over de binnenkomst en het vertrek van schepen en op termijn over de te lossen lading; de Koninklijke Marechaussee over eventuele buitenlandse bemanningsleden op het schip; de KLPD en de inspectie van Verkeer en Waterstaat over de conditie van het schip; de havenmeester wil weten wanneer

een schip binnenloopt. Daarnaast wil de visafslag weten welke vangsten er wanneer binnenkomen en verlangen het Productschap Vis en het CBS statistische gegevens. Deze grote informatieuitvraag inspireerden de visserijsector en toezichthouders te zoeken naar een oplossing waarbij de schipper/eigenaar in een keer al die belanghebbenden van gegevens kan voorzien. Het programma Slim geregeld, goed verbonden (SGGV) faciliteerde dit proces.

Het resultaat is de Vishub: een softwareapplicatie die het ontvangen digitale bericht uitpakt, sorteert en de juiste informatie doorstuurt naar de juiste geadresseerde. Gaat het naar de overheid, dan stuurt de Vishub het bericht door naar de overheidstransactiepoort = Digipoort, zoals de AID en andere overheidsinstanties. Is de geadresseerde een marktpartij, dan wordt het bericht doorgestuurd naar de desbetreffende organisatie. Overigens moet de schipper/eigenaar daar dan wel speciaal toestemming voor geven. Via een speciale voorziening - de codemeter - zijn gegevens te beveiligen tegen onbedoeld gebruik door derden.

De voorzitter van het Productschap Vis, Doeke Faber, is enthousiast over de Vishub. “Als de visser in de toekomst aan alle vereiste informatiestromen moet voldoen, is hij de hele dag bezig met versturen. Dat hebben we nu ingeperkt en dat betekent tijdswinst voor de schipper.” De Vishub kan de regeldruk voor vissers jaarlijks met 4,1 miljoen euro verminderen en voor overheden met 1,1 miljoen, berekende SGGV. Dat is een stuiver per kilogram vis. Op dit moment zijn er 160 geregistreerde schepen die de Vishub gebruiken. Faber benadrukt dat de Vishub niet alleen gemakkelijk is voor de visser. Het is ook handig voor de handel. “Stel je voor dat ze bij de afslag vooraf weten hoeveel schol, kabeljauw en haring er binnenkomt. Dat levert heel veel efficiencywinst op.” In feite is het een systeem dat ze in bloemisterij, zuivel en groente al gebruiken, stelt Faber. “De informatiestroom en de fysieke stroom zijn losgekoppeld.”

Efficiency stijgt

Dat de markt er baat bij heeft erkent Johan van Nieuwenhuijzen, algemeen directeur van United Fish Auctions (UFA), een visafslag in Nederland met vestigingen in Scheveningen, Colijnsplaat en Stellendam. Hij heeft aan de schippers gevraagd of hij mag beschikken over hun vangstgegevens. Negentig procent van de schepen die aan hem leveren, vaart nu met de Vishub, stelt Van Nieuwenhuijzen. “Voor ons is het heel waardevol als wij *real time* kunnen bijhouden wat de visserman vangt. Daarop kan de vraag worden bepaald. Hoe gedetailleerder de informatie, hoe waardevoller die is voor kopers. Voor ons eigen proces is die informatie relevant

voor logistiek en inzet van personeel. Onze efficiency stijgt.” Dat de visser met de Vishub ook vangstinformatie aan andere kopers kan doorgeven baart hem geen zorgen. “Ik geloof in de markt. En in mijn eigen meerwaarde. Dit zorgt voor maximale concurrentie in de markt. De Vishub biedt de visserman een veel groter markt bereik. In de toekomst zal de band tussen klant en visser hierdoor wellicht veel hechter worden. De Vishub is in mijn optiek een prima investering.”

Marges kleiner

Toch is nog lang niet de hele vissersvloot al over op de Vishub. Er zijn nog andere programma's op de markt die de gegevens van het e-logboek kunnen doorspelen aan de AID.

Doeke Faber: “De Vishub kost een paar centen en of hij die wil betalen is een afweging die de schipper moet maken. De bouw van de Vishub is gesubsidieerd, maar het systeem, waarvan de vissector zelf eigenaar is, moet ook worden onderhouden en dat kost geld.”

Op Visserijnieuws.nl zei schipper Van Dam bij de officiële ingebruikname van de Vishub in april dit jaar dat vooral de oudere schippers niet staan te juichen. “Die gaan toch nog niet zo heel makkelijk met computers om.” En over de kosten: “Je moet toch ook apparatuur aanschaffen, terwijl je vroeger alleen een BIC balpen van een paar centen nodig had om je logboek in te vullen.”

“De Vishub is een prachtig uitgewerkt product”, zegt Pim Visser, directeur van VisNed, de koepel waarin producentenorganisaties in de Nederlandse kottervisserij samenwerken. Maar ook hij stelt vast dat niet alle vissers de applicatie al willen gebruiken. “Sommigen doen dat niet omdat ze het nog niet nodig vinden en het voordeel dus nog niet ervaren. Sommigen omdat ze de kosten voor de Vishub – een paar tientjes per maand – te hoog vinden. De marges zijn al niet hoog voor kleinere schepen en worden nog kleiner door dergelijke kosten. Bovendien speelt de Vishub in op zaken die nog niet verplicht zijn. Dat maakt dat vissers nog kiezen voor andere opties.”

Jammer, vindt Doeke Faber. “Want juist gezamenlijk gebruik biedt meerwaarde, zeker in de markt.” Zowel Faber als Visser denken dat uiteindelijk bijna alle vissermannen zullen overstappen op de Vishub. Visser: “De vraag om gegevens groeit en dan is die Vishub een prima instrument.”

Johan van Nieuwenhuijzen van UFA denkt dat de kosten voor de Vishub terugverdiend kunnen worden. “Andere landen hebben ook te maken met Europese verplichtingen, met een e-logboek en alles wat er nog komen gaat. Wij lopen voorop in Europa. Probeer dit te vermarkten. Nu zit er overcapaciteit in het systeem. Zorg ervoor dat er andere landen op aansluiten. Dan kunnen die kosten voor de Nederlandse vissers omlaag.”

Risicoanalyse vooraf voorkomt procesvertraging

Digitaal voortraject versnelt bouwproces

Architecten, aannemers, gemeenten en provincies kunnen in de toekomst veel tijd en geld besparen met de zogenaamde voorbereidingsmodule. Dat hebben elf pilots overtuigend uitgewezen. Dankzij de module kunnen bouwvergunningen sneller worden verleend en gaan bouwtrajecten eerder van start.

Gemiddeld tien tot twintig procent van de bouwaanvragen die gemeenten ter beoordeling krijgen voorgelegd, valt onder de categorie 'meervoudig complexe aanvragen'. Dat betekent dat zo'n aanvraag getoetst moet worden aan meerdere wetten en regelgeving. Zo kan een bouwaanvraag milieutechnische consequenties hebben, of mogelijk in strijd zijn met de Foru en Faunawet, de KaderRichtlijn Water of met andere natuurwetgeving.

Ook planologisch is toetsing noodzakelijk. Is de aanvraag in strijd met het bestemmingsplan? Druist het in tegen het lokale ruimtelijke ordeningsbeleid? Bij dergelijke aanvragen kan de voorbereidingsmodule veel kou uit de lucht halen. Deze vraagt de vergunningaanvrager om zijn bouwplan in een vroegtijdig stadium toe te lichten,

waarna de gemeenteambtenaar inzichtelijk maakt aan welke wetten en regels het bouwplan moet voldoen. Een risicoanalyse vooraf, als het ware, waardoor de ondernemer zijn plan op tijd kan bijstellen en onderweg niet voor onprettige verrassingen meer komt te staan.

Minder renteverlies

Dat is bepaald geen overbodige luxe, weet Hans Wisse. Hij is belast met het Wabo-proof (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) maken van de gemeente Den Haag, waaronder het aansluiten op het

Opbrengst: zes miljoen

Uit grove berekeningen blijkt dat ondernemers jaarlijks zes miljoen euro kunnen besparen aan administratieve lasten dankzij de voorbereidingsmodule. En dat is nog voorzichtig ingeschat, beweert Hans Wisse van de gemeente Den Haag. "Ga maar na: de doorlooptijd van de gemiddelde aanvraag gaat omlaag en ondernemers hoeven niet meer meerdere malen met advocaten op te komen draven vanwege weer een nieuw obstakel onderweg, maar hooguit nog maar één keer. Bedenk ook dat het renteverlies vanwege braakliggende grond omlaag kan, en die besparing kan wel eens een veelvoud van zes miljoen worden."

Omgevingsloket Online waar de Omgevingsvergunning digitaal kan worden aangevraagd. "Zo blijkt uit landelijke cijfers dat voorheen acht op de tien vergunningaanvragen onvolledig waren. Daarnaast starten veel projecten incompleet.

Laatst hadden wij hier nog een complexe bouw aanvraag waarbij het in een laat stadium mis ging. Pas toen de sloopvergunning voor een dependance werd aangevraagd, bleek dat er vleermuizen op zolder zaten. En dus kreeg de aanvrager plots te maken met de Flora- en Faunawet. Met alle vertragende en frustrerende gevolgen van dien."

Dat had voorkomen kunnen worden met de voorbereidingsmodule, denkt Wisse. Deze legt de vinger namelijk exact op de zere plek, vindt hij. "Een gemiddeld bedrijf heeft vaak wel een eindplaatje voor ogen, maar analyseert de risico's onderweg onvoldoende. Als je dat proces niet van tevoren

grondig in kaart brengt, dan kan je onderweg onaangenaam verrast worden. Elke vraag die je in die voorfase niet stelt, kan zich verderop in het proces tot een knelpunt ontwikkelen. Dankzij de module verschaffen aanvragers al vooraf informatie over wat zij van plan zijn, en kunnen wij met hen meedenken. Zo krijgen aanvragers meteen te zien wat de risico's zijn. Het resultaat: kortere doorlooptijden van de vergunningaanvragen, minder renteverlies omdat bouwgronden braak blijven liggen en vooral ook minder zorgen, minder frustraties en minder ergernissen bij zowel indieners van aanvragen als ontvangers. Ook voor de gemeente levert dit voordelen op. Problemen vóór zijn maakt efficiënt werken mogelijk en bij goed gebruik van de voorbereidingsmodule krijgt de gemeente ook een beter inzicht in de planontwikkeling."

Ben Vlaar is hoofd projectcoördinator bij Zeeman Architecten in Hoorn. Ook hij ziet louter voordelen aan de voorbereidingsmodule. "Door de menselijke factor gaat het nu nog te vaak mis tijdens een aanvraagtraject. Ziekte, vakantie, wisselingen bij het ambtelijk apparaat of bij de aanvrager, stukken die zoek raken, afgesproken termijnen die niet worden gehaald; noem maar op. Als we de voorbereiding digitaal maken, zijn we dat probleem voor een deel kwijt. Per saldo moet je als aanvrager immers toch aan alle wettelijke voorwaarden voldoen. Zorg dan maar dat je aan de voorkant alles goed met elkaar geregeld hebt. Dan kan je daarna een zo volledig mogelijke aanvraag indienen."

Nu kiest Vlaar bij die voorbereiding nog voor de 'persoonlijke weg'. "Dan zoek ik de contactpersoon en ga ik bellen." Iets wat hij straks ook zal blijven doen. "Want het is niet de bedoeling dat de contacten door de digitalisering helemaal verdwijnen. Het moet mogelijk zijn om nog een toelichting te blijven geven. En als de ontvanger iets niet helemaal duidelijk is, dan hoop ik dat hij mij straks belt of mailt."

Heel enthousiast

Iedereen tevreden? Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn. Toch duurt het als alles meezit geen half jaar meer voordat deze module er is, en grootschalig in den lande kan worden uitgerold, voorspelt Piet Paantjens, voorzitter van de Stichting Bouwen met Winst. Deze stichting, met daarin vertegenwoordigers van brancheorganisaties BNA, de NVB, Bouwend Nederland, NL Ingenieurs en de Vereniging Stadswerk Nederland, is ontstaan uit de casus 'Bouwen met winst' in het kader van Slim geregeld, goed verbonden (SGGV). Met het programma Slim geregeld, goed verbonden (SGGV) ondersteunt het ministerie van Economische Zaken bedrijfsleven en overheden bij de verlaging van regeldruk en administratieve lasten. De stichting is druk doende de module – met de resultaten van de elf pilots in het achterhoofd – verder te ontwikkelen en in de markt te zetten. Paantjens: "Zowel aanvragers als ontvangers zijn tot nu toe heel enthousiast. Toch moeten we nog een slag slaan. Zo vinden sommige gemeenten uit de klankbordgroep dat de module nu nog te veel vanuit het gezichtspunt van de aanvrager is ontwikkeld. Er wordt te weinig rekening gehouden met de werkprocessen van gemeenten. Daar gaan we dus nog kritisch naar kijken."

Weinig weerstand

Ook is nog niet helemaal duidelijk hoe de module straks 'vermarkt' gaat worden. Paantjens: "Oorspronkelijk plan was dat gebruikers per project gaan betalen voor gebruik van de module, maar daar zijn we vanaf gestapt. Idee is nu dat gemeenten deze module aanschaffen en in het kader van hun dienstverlening beschikbaar gaan stellen aan aanvragers. Maar daar moeten we alle partijen nog wel van overtuigen." Gezien alle voordelen die de module heeft en het enthousiasme van de deelnemers aan de pilots, verwacht Paantjens weinig weerstand. Als dan op 1 januari 2011 de definitieve versie van de module klaar is, kan de uitrol wat hem betreft beginnen. Zijn ambitie? "Het zou geweldig zijn als een jaar later alle gemeenten met de module werken, maar dat is wellicht iets te ambitieus. Ik teken voorlopig voor 200 tot 250 gemeenten die dat wel doen. Dat moet haalbaar zijn."

e-Factureren

Marco Pastors, ambassadeur e-factureren:

“Die tien procent gaan we in 2011 halen”

“Met elektronisch factureren kan de overheid keihard bezuinigen zonder dat de prestatie van de dienstverlening achteruit gaat.” Dat stelt Marco Pastors, ambassadeur van het project e-factureren. Doelstelling is dat de overheid in 2014 tachtig procent van de binnenkomende factureringen digitaal verwerkt. Maar er is nog een lange weg te gaan. Een tussenstand.

In 2010 zou de overheid tien procent van alle binnenkomende facturen elektronisch moeten ontvangen en verwerken. Maar dat gaat niet lukken.

Pastors: “Klopt. Terwijl alle randvoorwaarden aanwezig zijn, zitten we nu rond de 5 procent. Het ministerie van Economische Zaken heeft gedurfd om het project eenvoudig te houden door alleen op inkomende facturen te focussen, en de koppeling met ‘inkoop’ pas later te maken. Ook heeft Frank Heemskerk snel voor een heldere open standaard gekozen (UBL 2.0), zonder daar eerst nog tig studies naar te verrichten. Het is iedereen dus zo makkelijk mogelijk gemaakt. Maar toch lukt het niet om veel overheidsorganisaties in beweging te krijgen. Ik kan me daar enorm over verbazen. We moeten al zoveel, zou een verklarend argument kunnen zijn. Ontwikkel dan als overheidsorganisaties een tegenkracht en maak dat gezamenlijk duidelijk. Maar daar is geen sprake van. Nu is het een kwestie van ‘ja’ zeggen en ‘nee’ doen.”

Waar stukt het?

“Vaak is het zo dat organisaties zich verkijken op de complexiteit van dit soort processen. Het is niet een kwestie van een memo schrijven en een paar knoppen omzetten. Je moet

dit goed inregelen in je organisatie en systemen. Daar komt bij dat e-factureren niet bepaald sexy is. In de bovenlagen van organisaties is er niet altijd genoeg aandacht voor. Het is veel spannender om met beleidsvernieuwingen bezig te zijn, of met de politieke realiteit. E-factureren zit op het niveau van gras maaien en de tanden poetsen: iedereen begrijpt dat het nodig is, maar echt leuk is het niet.”

Maar nu is er dat besluit van de Ministerraad (van 9 juli), dat bedrijven vanaf 1 januari 2011 hun facturen digitaal bij de rijksoverheid kunnen aanleveren. Wat verandert dat?

“Ik vind dat een belangrijke stap. Als het niet goedschiks kan, dan maar kwaadschiks, is de achterliggende gedachte. Dat betekent dat overheden nu heel hard aan de slag moeten. Ze moeten al die binnenkomende facturen van bedrijven straks namelijk wel kunnen verwerken. Je kunt er natuurlijk een printer op aansluiten, maar dan mis je de grootste voordelen. Ik verwacht daarom dat overheden nu vaart gaan maken. Die tien procent gaan we in de loop van 2011 halen. En vervolgens hebben we dan de kennis en ervaring om die andere zeventig procent ook aan te sluiten, zodat we in 2014 op de beoogde tachtig procent zitten.”

Straks komt er een nieuw kabinet. Wat betekent dat voor het project?

“Ik verwacht niet dat het belang ervan nog ter discussie zal staan. Want ga maar na: het zijn natuurlijk wel keiharde bezuinigingen die je hiermee kunt realiseren, zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit van de dienstverlening. Wij hebben becijferd dat de overheid per jaar tien miljoen facturen verwerkt. Per factuur kan dat een besparing opleveren van gemiddeld vijftien euro. En de investeringen die nodig zijn voor digitale verwerking zijn al in ongeveer anderhalf jaar terugverdient. Dus tel uit je winst.”

Welke overheidsorganisaties zijn koplopers e-factureren?

“Het UWV en de Belastingdienst doen het heel goed. Gemeenten die voorop lopen zijn Ede, Zoetermeer, Alkmaar en Enschede.”

En het bedrijfsleven? Gaat het aan die kant goed met e-factureren?

“Het bedrijfsleven heeft lang een afwachtende houding gehad. De overheid wil onze facturen toch niet elektronisch hebben, dus waarom zouden wij daar dan werk van maken? Dat argument valt nu weg. De randvoorwaarden worden beter en aantrekkelijker. En Bernard Wientjes van VNO/NCW heeft zijn hulp al aangeboden. Als het aantal e-facturen tegenvalt gaan we langs die weg de druk op het bedrijfsleven ook gaandeweg opvoeren.”

Eerste proefimplementatie voor eHerkenning

In september 2010 wordt versie 1.0 voor eHerkenning gelanceerd. Die versie is voldoende getest om DigiD voor bedrijven te vervangen. Maar met versie 1.0 kunnen bedrijven nog lang niet voor alle elektronische dienstverlening bij overheden terecht. “Ik zou willen dat het sneller ging, maar elke partij heeft zijn eigen tempo”, zegt Cor Franke, voorzitter van de groep *launching customers* van de overheid.

Met één herkenningsmiddel kunnen bedrijven voortaan terecht bij alle overheden. eHerkenning noemen we dat. Dat maakt een einde aan het woud van gebruikersnamen en wachtwoorden, de zogeheten digitale sleutelbos.

En dat lijkt zo simpel. Je geeft bedrijven een toegangscode en een specifiek wachtwoord, zoals burgers met hun DigiD, en daarmee kunnen ze zaken doen met de overheid. Maar de werkelijkheid is oneindig veel gecompliceerder. Wil je bedrijven namelijk met één

middel toegang geven tot alle overheden, dan vergt dat een heel systeem van afspraken. Over machtigingen, over de digitale handtekening, over het doorklikken van de ene dienstverlener naar de andere, over communicatie tussen machines.

Bij eHerkenning voor bedrijven zijn inmiddels forse stappen gezet. Op het gebied van authenticatie en de eenvoudige machtiging liggen er afspraken waarmee gewerkt kan worden. De ondernemer kan namens zijn eigen rechtspersoon zaken regelen. Er zijn afspraken

eHerkenning voor bedrijven....zonder aarzelen...!

Zes aandachtspunten

Dat versie 1.0 niet het eindpunt is, blijkt wel uit het lijstje met zes punten dat nog uitgewerkt en/of uitgeschreven moet worden:

1. Machtigingen: wat bijvoorbeeld als de eigenaar de directeur hrm heeft gemachtigd, en de directeur hrm de salarisadministrateur weer heeft gemachtigd?;
2. De product- en dienstencatalogus: welke producten en diensten zijn er bij de overheid waarvoor je anderen kunt machtigen? Machtigen kan niet ongeclausuleerd;
3. Nummerproblematiek: hoe moeten verschillende nummersystematieken, zoals die van de Belastingdienst en die van de Kamers van Koophandel een (op elkaar afgestemde) plek krijgen in het systeem?;
4. De ondertekendienst: hoe moet degene die een dienst afneemt bij de overheid elektronisch ondertekenen?;
5. Single sign on: bij doorklikken naar een andere dienstverlener is toch niet opnieuw authenticatie nodig?;
6. Machine-machine interface: versie 0.8 ondersteunt authenticatie in een webomgeving. Als ondernemer log je in op de website van een dienstverlener. Mens aan de ene kant, machine aan de andere kant. Maar heel veel processen – denk aan loonaangifte – gaan niet via het web, maar via computers aan beide kanten. Hoe los je dat op?

over de helpdesk, over de beheerorganisatie en over welke gegevens uitgewisseld worden tussen overheidsdienstverleners en marktpartijen. De techniek die eronder ligt is keurig uitgeschreven.

“Het lastige is dat alle overheidsdienstverleners tezamen met één mond moeten spreken en een eenduidige vraag moeten formuleren naar marktpartijen die het systeem moeten bouwen”, aldus Franke. “Dan gaat het om vragen als: hoe willen wij dat authenticatie plaatsvindt? Hoe moeten machtigingen geregeld worden? Wat willen wij weten als we een machtiging aangeboden krijgen? Hoe gaan we om met een nummer van de Kamer van Koophandel? Hoe zorgen wij dat de elektronische handtekening zo wordt gezet dat we die kunnen controleren. Voor één partij is dat makkelijk te specificeren, maar we hebben tien *launching customers* en we kunnen de markt niet confronteren met honderden overheidsdienstverleners die in nuances iets anders willen hebben. Dat is onwerkbaar en wordt onbetaalbaar.”

Winst

Dus is het project eHerkenning *work in progress*. Op dit moment loopt de eerste proefimplementatie bij Agentschap NL, één van de *launching customers*. Andere partijen werken ook aan een proefimplementatie, maar zijn nog niet zover. De Inspectie van Verkeer en Waterstaat is bijvoorbeeld bezig een webportal te bouwen. De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) wacht op wetgeving die per 1 januari 2011 van kracht wordt. De Belastingdienst stelt dat er nog iets ontbreekt aan de huidige versie. Franke: “Ik wil wel dat het sneller gaat, maar al die partijen hebben hun eigen tempo.”

Cor Franke verdiende zijn sporen bij het CWI, waar hij onder meer verantwoordelijk was voor de ICT. “De lol van eHerkenning is dat je met één middel bij alle overheidsdienstverleners terecht kunt. De grote winst is dat veel zaken dan niet meer op papier hoeven gebeuren. Dat levert geld op. Bij het CWI hebben wij het bijvoorbeeld mogelijk gemaakt de WW-aangifte elektronisch te doen. De aangifte op papier en die samen met een consulent invullen kostte een uur. Toen wij de aangifte elektronisch maakten, liep die tijd terug naar maximaal tien minuten. In 2003-2004 hadden wij 800.000 klanten, waarvan tweederde WW aanvroeg. Dus tel uit je potentiële winst.”

Waarom het niet zo snel gaat als Franke wil? “Je moet elkaar goed in de ogen kijken over de eisen en wensen. Ook in de specificatiefase moeten we kijken of het al goed genoeg is. En dan zijn de partijen

die bezig zijn met de implementatie tezelfdertijd de partijen die we nodig hebben voor de aanvullingen op het afsprakenstelsel. Die moeten soms kiezen wat voorrang krijgt.”

Omdat de Belastingdienst zo'n groot en gecompliceerd dienstenaanbod heeft, liggen daar extra uitdagingen, stelt Franke. “eHerkenning is gericht op bedrijven of rechtspersonen die diensten afnemen bij de overheid. De Belastingdienst stelt dat zij ook te maken heeft met burgers die af en toe zelf iets doen, burgers die rechtspersonen machtigen om iets voor ze te doen en rechtspersonen die burgers machtigen om iets voor ze te doen. Denk bij dat laatste bijvoorbeeld aan sportverenigingen, stichtingen etcetera. Die complexiteit is heel groot. De Belastingdienst krijgt bij zijn elektronische dienstverlening dan ook zowel te maken met eHerkenning voor rechtspersonen als met DigiD voor burgers. De ministeries van Financiën, Economische Zaken en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben samen uitgeschreven hoe DigiD en eHerkenning samenhangen en in welk geval je wat nodig hebt. De vraag is nu: hoe gaat dat er technisch uitzien? Hoe voorkomen we dat we vanuit DigiD en eHerkenning verschillende technische dingen gaan vragen aan de marktpartijen die het systeem bouwen?”

Proof of concept

De complexiteit van het geheel heeft ertoe geleid dat de Belastingdienst een *Proof of Concept* gaat doen: een proefopstelling waarin een aantal machtigingssituaties wordt uitgeprobeerd. Maar ook andere nog openstaande punten (zie kadertekst) komen daarin aan de orde. Andere *launching customers* kijken daarom mee om te zien of de oplossingen die zijn gevonden acceptabel blijken. Franke: “We kunnen al die specificaties gaan uitschrijven voor die zes domeinen, maar misschien is het veel gemakkelijker om van de proefopstelling van de Belastingdienst een proefopstelling van de overheidsdienstverleners te maken. Daar zijn we nu mee bezig.”

De participatie van de Belastingdienst is volgens Franke essentieel voor het slagen van eHerkenning. Toen hij nog bij het CWI werkte was hij ook voorzitter van Logius, verantwoordelijk voor DigiD voor burgers. “Op het moment dat de Belastingdienst stelde dat de aangifte IB met DigiD ondertekend zou worden, hielden wij onze adem in. Van 600.000 gebruikers groeiden wij naar 7 miljoen gebruikers in een half jaar. Bij eHerkenning geldt hetzelfde. Zonder de Belastingdienst zal eHerkenning niet het succes worden dat het kán worden.”

Serious Toys wint Broos van Erp Prijs

TikTegel: innovatie met een 'zachte factor'

Hij is interactief en heeft een interface die voor iedereen begrijpelijk is. Orthopedagogen, interne begeleiders, docenten en schoolleiders zijn dan ook razend enthousiast over de TikTegel van Serious Toys. Ook het ministerie van Economische Zaken gelooft in dit innovatieve product. Niet voor niets heeft de ontwikkelaar de Broos van Erp Prijs 2010 gekregen.

De TikTegel van Serious Toys is een digitaal speelbord en werkt net als een computer, maar dan zonder toetsenbord, muis en scherm. Hij heeft het formaat van een A3 en kan worden ingezet om kinderen te ondersteunen in hun rekenkundige, cognitieve en taalkundige ontwikkeling. Dat gebeurt met behulp van allerlei interactieve spelletjes. Kinderen worden bijvoorbeeld uitgedaagd speelstukken op het speelbord te zetten, en de TikTegel geeft vervolgens via spraak en lampjes een motiverende terugkoppeling. Omdat werken met het innovatieve leermiddel – zeker in vergelijking met de computer - zo eenvoudig is, kunnen leerlingen er al heel snel zelfstandig mee werken. Willem Fontijn, medeoprichter van Serious Toys: "Werken met een pc gaat via een indirecte interface

van scherm, toetsenbord en muis. Dit zit een optimale toegankelijkheid in de weg, en kan ten koste gaan van de educatieve waarde. Bovendien maakt de complexiteit van de PC hem lastig in het onderhoud en gebruik." De TikTegel daarentegen is net zo direct en concreet in het gebruik als tastbaar oefenmateriaal, zoals een blokkendoos. Daar komt bij dat de TikTegel het tempo en niveau afstemt op de individuele leerling. Fontijn: "Werken met dit leermiddel is dus uitermate laagdrempelig. Begeleiders hoeven er daarom ook niet de hele tijd naast te zitten. Dat geeft hen ruimte om extra support te geven elders in school. In deze tijd, waarin er een toenemende aandacht is voor het omgaan met verschillen tussen leerlingen en er meer en meer behoefte is aan individuele leeromgevingen,

is dat geen overbodige luxe.” Omdat het leermiddel bovendien nauwkeurig inzoomt op wat het kind kan, is de motivatie van de gebruiker min of meer gewaarborgd, redeneren de makers.

Dicht op de praktijk

Psychologen, pedagogen, docenten en schoolleiders delen het enthousiasme met de makers van Serious Toys. Fontijn: “Dit verhaal klopt, krijgen we steeds te horen.”

En dus lijkt een grote uitrol van het product nog een kwestie van tijd. “We moeten alleen nog wat aan de softwarekant werken. Dat doen we samen met toonaangevende educatieve uitgeverijen. Als we dat goed op de rails hebben, gaan we knallen”, voorspelt Fontijn.

De tijd is er rijp voor, want scholen werpen geleidelijk aan de schroom voor digitalisering van hun leerprocessen van zich af. Fontijn: “Overal worden bij bosjes

digitale schoolborden naar binnen gereden. Maar tegelijkertijd constateer ik dat ze nog maar heel beperkt worden gebruikt. Veel mogelijkheden ervan blijven onbenut.”

Dat komt omdat docenten vaak (nog) niet weten wat ze ermee kunnen. Fontijn: “Juist daarom zijn wij met onze TikTegel dicht op de praktijk van de leraar gaan zitten. Dit leermiddel vraagt geen hoogstaande technologisch kennis. Aanschaf van de TikTegel is daarmee meer een beslissing van pedagogische aard dan van technische aard.”

Eenvoudige programmeertaal

Met de TikTegel mikt Serious Toys in eerste instantie op kinderen uit de onderbouw van het primaire onderwijs. Fontijn: “Maar het leermiddel is ook heel goed bruikbaar in de kinderopvang en uitermate geschikt voor oudere basis-

schoolleerlingen.” Ook in het voortgezet onderwijs kan de TikTegel nuttige diensten bewijzen. Fontijn: “Zo gaat een Technasium in Amsterdam komend schooljaar de TikTegel inzetten om leerlingen ervaring op te laten doen met technische (ontwerp)projecten. Gelukkig bijeffect is dat ze ook nog op een laagdrempelige manier leren programmeren.”

Dat laatste is mogelijk omdat Serious Toys aan het begin van het ontwikkelproces een principiële keuze heeft gemaakt. Fontijn: “Als we willen stimuleren dat er nieuwe toepassingen voor de TikTegel komen, dan moeten we zorgen dat domein-experts, zoals psychologen, leraren en pedagogen, zelfstandig en eenvoudig nieuwe oefeningen kunnen maken. Dus hebben we de programmeertaal zo eenvoudig gehouden dat iedereen in principe snel en eenvoudig content kan creëren.” En met succes. Psychologen van de Universiteit van Leiden maken inmiddels hun eigen programma's voor het leermiddel.

Logistieke voordelen

Behalve in het onderwijs, kan de TikTegel ook in de gezondheidszorg een grote rol gaan spelen. De eerste voortekenen zijn gunstig. Fontijn: “Zo is de Universiteit van Eindhoven in samenwerking met een autismekliniek, een kliniek voor ergotherapie en met ons applicaties aan het ontwikkelen voor verschillende soorten therapie. Stel je maar eens voor: de patiënt kan de TikTegel mee naar huis nemen en zelfstandig allerlei oefeningen doen. De therapeut kan de vorderingen vervolgens volgen zonder er telkens naast te hoeven zitten. Dat biedt enorme logistieke voordelen.” Er zijn zelfs al eerste successen te melden. Fontijn: “Uit een onderzoek van de kliniek en de universiteit blijken patiënten waarbij voor bepaalde functies geen verbetering meer verwacht werd, met oefeningen met de TikTegel nog tot veertig procent van die functies terug te kunnen krijgen.”

De TikTegel van Serious Toys kost € 695 inclusief btw.

Meer weten: Kijk op www.serious toys.nl

‘De zachte factor’

Serious Toys, ontwikkelaar van interactieve, elektronische leermiddelen met tastbare speel- en leerobjecten, is de winnaar geworden van de Broos van Erp prijs 2010. Aan deze prijs is een geldbedrag van 25.000 euro verbonden. De Broos van Erp Prijs is een Nationale ICT Award die jaarlijks wordt uitgereikt aan personen, organisaties of initiatieven die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van innovatieve ICT-toepassingen in Nederland. Tot de initiatiefnemers van de prijs behoren ICT~Office, ICTRegie, de gemeente Den Haag en het ministerie van Economische Zaken. Serious Toys, een spin-off van Philips, heeft de prijs gewonnen omdat deze ontwikkelaar volgens de jury over ‘de zachte factor’ beschikt: ‘De innovatie is niet alleen een technologische innovatie, maar wordt daarnaast ook ingezet in het leren van het kind’. Veel waardering had de jury bovendien voor ‘de helder geformuleerde businesscase, een duidelijk terugverdienmodel en het hoge kwaliteitsniveau van het product’.

Aanbieder van sms-diensten krijgt boete

Celldorado, een samenwerkingsverband van de bedrijven Artiq Mobile en Blink International, heeft een boete gekregen van de Consumentenautoriteit. De aanbieder bood via internet en tv sms-diensten aan (spelletjes en wallpapers). Consumenten dachten eenmalig aan een test of een spelletje mee te doen, maar bleken onbedoeld en ongewild een abonnement op een sms-dienst afgesloten te hebben. De aanbieders verhulden dat het om een abonnement ging. Ook maakten ze niet voldoende duidelijk hoe men zich voor de sms-dienst kon afmelden of waar een klacht ingediend kon worden.

Het ministerie van Economische Zaken pakt misleidende sms diensten aan via toezicht van de Consumentenautoriteit, maar heeft ook de telefoniebranche gevraagd zelf met een gedragscode te komen. Zo moet het niet de bedoeling zijn dat consumenten die - al dan niet bewust aangevraagde - peperdure sms-abonnementen van een derde partij niet betalen zomaar afgesloten worden door een telecombedrijf. Die situatie ontstaat doordat telecom-providers de incasso doen voor de sms-diensten van derden.

Voor meer informatie: www.consuwijzer.nl of www.smsdienstenfilter.nl

Prijs voor 'Bel-me-niet Register'

De Consumentenbond heeft op Wereldconsumentendag de jaarlijkse prijzen voor het beste en slechtste product uitgereikt. De Topper Award is gewonnen door het 'Bel-me-niet Register'. De bijbehorende bokaal werd in ontvangst genomen door demissionair minister Maria van der Hoeven en voormalig staatssecretaris Frank Heemskerk, beiden van het ministerie van Economische Zaken. De OV-chipkaart won de Flater Award. De afgelopen twee weken brachten ruim 16.000 consumenten hun stem uit. Er waren zowel voor de Topper als de Flater tien genomineerden.

Het 'Bel-me-niet Register' bleek de grote winnaar, met 65 procent van de stemmen. Daarmee liet het de nummers 2 (Windows 7) en 3 (iPhone 3Gs) ver achter zich. Consumenten die zich inschrijven

via www.bel-mij-niet.nl worden verlost van opdringerige verkoop-telefoontjes en telefonische 'cowboypraktijken'. Bij de Flater Award was het een spannende strijd, maar uiteindelijk is de OV-chipkaart uitgeroepen tot grootste flater. De Flater Award werd in ontvangst genomen door Gerben Nelemans, directeur bij Trans Link, het bedrijf achter het nationale OV-chipkaartsysteem.

Meer frequentieruimte voor mobiel breedband

Het ministerie van Economische Zaken wil extra frequentieruimte beschikbaar maken voor mobiel breedband om zo in te spelen op de sterke groei in het gebruik van mobiel breedband door onder andere smartphones en mobiel laptopgebruik. Door de omschakeling van analoge naar digitale televisie-uitzendingen in 2006, is ruimte in de ether ontstaan die wel wordt aangeduid als het 'digitaal dividend'. Vanaf 2012 komt digitaal dividend beschikbaar, omdat dan ook in de Nederland omringende landen de omschakeling van analoog naar digitaal wordt afgerond. Deze 800 MHz-frequentieruimte kan dan beschikbaar gemaakt worden voor mobiel breedbandgebruik.

Uit onderzoek van de Europese Commissie blijkt dat in heel Europa de vraag naar mobiel breedband snel stijgt. Met deze extra frequentieruimte wordt ingespeeld op die stijgende vraag. Voorkomen moet worden dat de groei van de mobiele markt wordt beperkt door een gebrek aan frequentieruimte. Mobiele communicatie is een belangrijke motor van innovatie. In september 2010 wordt meer duidelijk over de planning van de uitgifte van de 800 Mhz frequenties en de samenhang met de andere op termijn vrijkomende frequenties.

Voor meer informatie: www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez

Elektronische afvalberg groeit

Mobieltjes en computers worden steeds sneller vervangen. Daardoor groeit de wereldwijde berg elektronisch afval in schrikbarend tempo. De afvalbergen van elektronica groeien wereldwijd met veertig miljoen ton per jaar. In China, India en Zuid-Afrika wordt de hoeveelheid e-waste in het volgende decennium twee tot vijf keer zo groot. Dat blijkt uit een nieuw VN-rapport. China produceert zelf nu jaarlijks 2,3 miljoen ton e-waste, tegen drie miljoen in de VS. Maar ook in Nederland groeit de elektronische vuilnisbelt in een schrikbarend tempo. Ieder Nederlands gezin heeft gemiddeld vier tot vijf afgedankte mobieltjes in huis. In totaal zijn dat er zo'n twintig miljoen. Bovendien doet de Nederlandse consument volgens onderzoek steeds korter met een mobiele telefoon. Dat is nu gemiddeld achttien maanden. Voor computers geldt hetzelfde. Volgens de ICT~Milieumonitor 2009 hebben Nederlandse huishoudens 49 miljoen ICT-apparaten met een gezamenlijk gewicht van 285 miljoen kilo in bezit. Hieronder vallen pc's, monitoren, printers en mobiele telefoons. Dat komt volgens de onderzoekers van ICT~Milieu neer op 18,5 kg e-waste per inwoner. Hiervan wordt slechts eenderde (5,7 kg) ingezameld door de producentenorganisaties, waaronder ICT~Milieu. Het overige elektronische afval wordt aangemerkt als 'complementair' (grijs circuit). Een aanzienlijk deel hiervan (6,1 kg) wordt door gemeenten, detailhandel en installatiebedrijven verkocht aan (schroot-)handelaren. Een beperkt deel van het elektronische vuilnis (2 kg) verdwijnt gewoon in de afvalbak. Wat er met de overgebleven 4,7 kilo gebeurt, is volgens het onderzoek onduidelijk.

Klik & Tik, het Internet op

Een flink aantal Nederlanders heeft geen of nauwelijks digitale vaardigheden. Deze mensen lopen daardoor zowel op economisch als sociaal gebied een achterstand op. Digitale vaardigheden worden immers steeds belangrijker. Zo zijn over vijf jaar voor negentig procent van de banen digitale vaardigheden vereist. Het nieuwe, laagdrempelige online oefenprogramma 'Klik & Tik. Het Internet op' helpt deze mensen digitale vaardigheden te verkrijgen of die te verbeteren, en zo beter hun weg te vinden in de digitale wereld. In de Centrale Bibliotheek in Den Haag hebben de ministeries van Economische Zaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het programma Digivaardig & Digibewust, het UWV Werkbedrijf en de vakcentrale FNV inmiddels de 'Maatschappelijke Digistage' gelanceerd, waarin klanten van het UWV hulp krijgen van maatschappelijke digistagiars bij het doorlopen van dit online oefenprogramma.

Voor meer informatie: Kijk op www.oefenen.nl/klikentik, www.mijndigitalewereld.nl of www.digivaardigdigibewust.nl

Computers van FSC-hout

De CO₂-uitstoot van de IT-sector is gelijk aan die van de luchtvaart. Groene ICT geniet nog weinig bekendheid, maar de aandacht groeit. Diverse platforms en adviesbureaus richten zich op een duurzamer ICT omgeving, waarbij bijvoorbeeld energiegebruik en *green hosting* aan de orde komen. Grote merken verduurzamen hun hardware. Zo is steeds meer apparatuur verkrijgbaar van gerecyclede plastic flessen en zijn wereldwijd computers van duurzame FSC-hout geïntroduceerd. Ook het productieproces speelt een rol. Positief vanwege de besparing en vanwege de verwerking wanneer hardware wordt afgedankt. Bij de scheiding van het afval van computers worden mensen immers vaak blootgesteld aan giftige stoffen. De eerste stappen naar een echt duurzame IT-sector zijn gezet.

Door de ogen van...

Holger Peters Oprichter Gemgids

“Hoe Nederland erbij staat op de internationale lijstjes is interessant, maar voor mij niet na te meten. Wat mij wel interesseert zijn ICT-implementaties zoals de voorbereidingsmodule voor het bouwproces en de Vishub. Die toepassingen kunnen en moeten we opzetten juist omdat we in Nederland zover zijn met ICT.

De problematiek van zowel de voorbereidingsmodule als de Vishub is soortgelijk. De overheid bouwt een oplossing, groots en met veel geld. En de gebruikers kunnen bijna niet om die oplossing heen. Terwijl het er alleen maar om gaat dat – in het geval van de vissers – zij hun gegevens op het juiste moment op de juiste plek in een open standaard beschikbaar stellen. Laat die vissers hun eigen apparaat en leverancier hiervoor kiezen!

Door het bouwen van dergelijke distributietoepassingen creëert de overheid een monopoliepositie en helpt ze de marktwerking om zeep. Misschien kan de markt de vis wel tien cent per kilo goedkoper maken in plaats van de vijf cent die ons wordt voorgerekend als de Vishub wordt gebruikt.

Overigens gaat het op veel plekken bij diezelfde overheid ook goed. Ik geloof in het open beschikbaar stellen van data. Dat betekent niet dat die data voor iedereen toegankelijk zijn, maar wel benaderbaar als daarvoor toestemming is gegeven door de bronhouder. Bij de nieuwe Wet ruimtelijke ordening werkt het nu zo. In de wet staat alleen nog maar dat het bevoegd gezag en de bronhouder de plannen conform het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening (IMRO) op een openbare pagina op internet moeten publiceren. Vervolgens kan de overheid deze data zelf gebruiken om een landelijk portaal te ontwikkelen. Maar ook marktpartijen kunnen hun diensten hier omheen ontwikkelen zonder de overheid van de landelijke voorziening.”

Voorkom monopolie overheid

